

روزنامه سبأ

روزنامه فرهنگ و هنر

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

مسائل و مشکلات و باورها و سلیقه‌ها و زندگی مردم، در آنها دیده شد. در این دهه برخلاف دهه شصت که زنان کم و کمرنگ در فیلم‌ها و پشت تولید آنها نقش داشتند و در داستانها، انسان‌هایی کم سواد، خانه‌دار و بی علاقه به مطالعه و هنر و حضور اجتماعی بودند در آثار سینمایی دهه هفتاد، زنان امروزی تر، صاحب مشاغل اجتماعی و اداری، باسواد و اجتماعی تر تصویر شدند. در واقع تفاوت مضمونی فیلم‌های این دوره در ارتباط با زنان، این نکته مهم است که در دهه شصت، زنان اغلب در خانه و میان خانواده به نمایش درمی آمدند، اما در تولیدات سینمایی دهه هفتاد، زنان علاوه بر خانه، حضور اجتماعی بیشتری داشتند. با این حال، نکته‌ای در این میان، همراه تحولات محتوایی و تکنیکی سینما، مشاهده می‌شد و فضاهای سیاسی و اجتماعی هم به آن دامن می‌زد و آن، رخنه و نفوذ فرهنگ و زندگی و پوشش و رفتار غربی به فیلم‌ها و سینما و کاراکتر زنان و دور شدن تدریجی مضمونی برخی فیلم‌ها از مولفه‌های ایرانی و اسلامی بود که در دهه‌های بعد عریان تر آشکار شد و علی‌رغم همت سینماگران متعهد و متدین و تولید آثار ارزشی، فیلم‌های بازاری و لیبرالی، جایگاه بیشتری به خود اختصاص دادند، اما این روند از نگاه هنرمندان متعهد و مردم، پیوسته مورد توجه و نقد قرار داشت. سینمای ایران که در دهه شصت بر اساس نیاز اجتماعی و فرهنگی کشور، از نظر محتوا، دوباره متولد شده و حضور و فعالیت زنان، به سمت محتوا محوری و ارزش مداری تغییر کرده بود، همراه افت و خیز، گام در دهه‌های پرچالش اجتماعی هشتاد و نود گذاشت و در حرکت‌های اجتماعی، نقش آفرین شد. نکته شاخص و قابل تامل اینکه، در راه اندازی و احیای سینمای جمهوری اسلامی، نباید سهم فخرالدین انوار و سیدمحمدبهشتی را که سکانداران سینما در دهه شصت و تثبیت و رونق آن در اوایل دهه هفتاد بوده و کوشیدند منطبق با دستاوردهای جامعه برای سینما ریل گذاری کنند، نادیده گرفت. گرچه برنامه‌های آن‌ها خالی از کاستی و اشکال نبود، ولی واقعیت اینکه، حیات سینمای کشور مدیون تلاش‌های آن‌ها است. در این بین، از کنار تاثیرات سیاسی، سلیقه‌ای و نگرش‌های شخصی برخی، در گذر سینما از حال و هوای دوران پهلوی و شکل‌گیری سینمای کنونی، نباید به سادگی گذشت، چراکه این مسایل روی ساختار و محتوا و حضور هنرمندان بویژه فعالیت‌های زنان در سینما تاثیر گذار بود.

سینمای جوان‌فکر و ارزشی جمهوری اسلامی، چندین کارگردان زن از جمله پوران درخشنده و رخشان بنی‌اعتماد در سینمای ایران اسلامی متولد شدند. سینمای ایران متاثر از انقلاب و فرهنگ کشور در مضمون و محتوا به فیلم‌های متفاوت و بروز نیاز داشت. از همین رو افزون بر زنان فیلمساز، کارگردان‌های با سابقه‌ای چون بهرام بیضایی، مسعود کیمیایی، علی حاتمی و سینماگرانی مانند رسول صدرعاملی، بر خلاف اغلب تولیدات تازه جان یافته سینما که به علت شمایلی و مضامین انقلاب و رویداد دفاع مقدس که در محتوا و داستان، گرایش مردانه داشتند و یا برخی فیلم‌های بازمانده سینمای پیش از انقلاب که زنان در فیلم‌هایشان در حاشیه و نقش‌های خدمتکار و پیرزن و زن همسایه و... حضور داشتند، کوشیدند در فیلم‌های خود به حضور زنان در کنار مردان اهمیت و ارزش دهند و عامل و معرف ورود هنرمندان جدید در قالب بازیگر به سینما شوند. توجه به سبک زندگی و خصوصیات زنان آزاده و انقلابی ایران اسلامی، پله پله در آثار هنری و فرهنگی و سینمایی نمود می‌یافت. در دهه شصت بود که فیلم‌های قابل توجهی در گونه‌ها و ژانرهای مختلف خانوادگی، اجتماعی، کمدی و دفاع مقدسی ساخته شدند و در اکثر فیلم‌های خانوادگی، شرکت زنان پررنگ تر شد. تنوع تولید در این دهه، محصول نگاه باز متولیان وقت سینما، فضای متحول شده اجتماعی و فعالیت افراد و گروه‌های گوناگون در سینما بود. با این همه، هنوز و همچنان حضور زنان در سینما مانند حیات خود سینما تعریف شده نبود، ولی روند رو به رشد حضور و فعالیت هنرمندان زن در سینما توقف ناپذیر بود و آنها از حاشیه نقش‌ها و فیلم‌ها و سینما، در اواخر دهه شصت کم کم در قامت معنوی و انسانی خود در فیلم‌ها دیده شدند و در این دهه نه در گوشه‌ها و حاشیه‌ها که در کنار مردان سینماگر و گاه دیدنی و ملموس تر در سینما جلوه کردند. رونق تولید و روآوری هنرمندان تازه نفس و خوش فکر و معرفی استعداد‌های جدید زنان هنرمند و تئاتری‌ها، دستاوردهای مهم جشنواره فیلم فجر و آشتی و دوستی مجدد مردم با سینما وجود بارقه‌های محتوا محوری و قابل شدن ارزش و احترام برای هنر آفرینان زن در سینما، سبب امیدبخشی بیشتر سینمای ایران شد.

جبار آذین / منقد و مدرس - سینمای یکی از دستاوردهای بزرگ، تاثیر گذار و تعیین کننده در حیات و قوام و تکامل سینمای ایران، حضور گسترده و امید آفرین و ارزشمند زنان در سینمای بعد از انقلاب است. گرچه زنان و دختران در سینمای پیش از انقلاب هم در سینما، حضور داشتند و با توجه به شاخصه‌های سینمای آن دوران، در فروش و تبلیغات فیلم‌های رایج و بازاری، نقش آفرین بودند، ولی این حضور و نقش، به دلیل سلطه ابتدال در رژیم پهلوی و سینمای فیلمفارسی و نگاه ابزاری و کالایی به زنان، نه تنها در شان و منزلت زنان ایرانی نبود که حرمت و عزت شکن زنان و خانواده هاوملت بود. با رخداد انقلاب اسلامی و تغییرات اساسی در سراسر کشور و جایگزینی ارزش‌ها به جای ضد ارزش‌ها و تاثیر عمیق فضای فرهنگ و هنر و سینما از این تحول بنیادین، سینمای ایران هم در حوزه‌های مختلف، تغییرات را پذیرا شد و نگاه‌های هنری و انسانی و اخلاقی و مردم محور با گرایش به نهادینه کردن آرمان‌ها و ارزش‌ها در سینما و هنر، امیدهای تازه در دل و روح اهالی هنر جوانه زد. به موازات رکود سینما از ماه‌های قبل از انقلاب و تعطیلی آن در ایام انقلاب و ایجاد تغییراتی در بخش‌های مدیریتی سینما و بسته شدن در فعالیت به روی گروهی از سینماگران سابق که خوشنام نبودند و پیوستن نسل سینماگران جدید از بطن انقلاب به هنر و سینما، تداوم حضور چند سینماگر مورد احترام سال‌های دور و به رغم نامشخص بودن روال مدیریتی در سینما و سیاست‌ها و اهداف سینمایی و همچنین رویدادهای اجتماعی و فرهنگی که عمدتاً سمت و سوی مردم محور داشتند، به مرور زنان و دختران علاقه‌مند به فعالیت‌های سینمایی در کنار برخی هنرمندان زن معتبر تئاتری و سینمایی، وارد عرصه سینمای بعد از انقلاب شدند. با آنکه به علت بروز تازه‌ها و نیازمندی به تعریف، تالیف و تدوین برنامه‌های سینمایی، ورودشان به سینما، کند و با تاخیر بود و سبب کم‌رنگی حضور آن‌ها در سینما شد، لیکن از ابتدای دهه شصت تا پایان این دهه، فعالیت زنان در سینما، سال به سال و فیلم به فیلم پررنگ شد تا بدانجا که زنان بسیار در مقام‌های بازیگر، کارگردان، فیلمنامه‌نویس و عوامل پشت صحنه تولید فیلم‌ها به سینما وصل شدند. در تاریخ سینمای گذشته فقط نام شهلا ریاحی به عنوان کارگردان در تاریخ سینمای ایران ثبت شده بود، اما در

به زودی در سینماهای سراسر کشور

EXPEDIENCY

حسین دارابی
محمدرضا شفا

فرهاد قاسمیان
وحید رهیایی
مهدی حسینیان
محمدرضا شفا
امیر لوردهی
کاترین فریانی

